

Pokušaj organizacije tečaja za volontere pri SUH-u Pula

Programske odrednice: Stručna grupa pri Glavnom odboru Sindikata umirovljenika Hrvatske provela je 1998. godine u Zagrebu istraživanje, pod nazivom »Socijalno i zdravstveno stanje umirovljenika na području grada Zagreba«. Na temelju stečenih saznanja Odbor je izradio cjeloviti program pomoći u socijalno-zdravstvenoj skrbi za umirovljenike. Radi se zapravo o tri potprograma. Prvi je program »Prevencijom do kvalitetnijeg života u starijoj dobi«. Radi se o nizu predavanja koja govore o rizičnim čimbenicima starosti i o drugim zdravstvenim problemima, koji trebaju uputiti stariju osobu kako sačuvati zdravlje i čim dulje sačuvati autonomiju u odnosu na tuđu pomoć. Iz te materije smo izradili program od šest (i još tri u pripremi) predavanja koje pokušavamo realizirati u našim ograncima sindikata umirovljenika. Predavanjima, naravno, prisustvuju svi umirovljenici.

Drugi program nosi naziv »Dodatna volonterska njega i pomoć u kući«, a treći »Dobrosusjedska pomoć učenika osnovnih škola teško pokretnim, nepokretnim i na druge načine ugroženim osobama (samcima)«. Ovaj program nas upućuje kako animirati, educirati i organizirati pomoć osnovnoškolske djece (šesti razredi osnovnih škola) starijim i nemoćnim osobama. Sve programe ocijenilo je nadležno ministarstvo Republike

Hrvatske i podržalo njihovo provođenje. Organizacijske pripreme: Svrha i cilj dodatne njege i pomoći jest pružiti pomoć nemoćnoj osobi u životnom okolišu, u njenom stanu. Provedba takve pomoći je najhumanije i ekonomski najopravdanije rješenje u skrbi za ugrožene starije osobe, tvrde autori programa »Dodatna volonterska njega i pomoć u kući«. Provedba takvog programa zahtijeva raznolike pripreme i koordinaciju sa ustanovama socijalno-zdravstvene struke kao i upravnim tijelima lokalne zajednice. Dana 14. siječnja imali smo u sjedištu SUH-a Pula upoznavanje s nabrojanim programima, koje su nam približili i komentirali autori programa, mr. Stjepan Krajačić i dr. Drago Droždjek.

Prezentaciji programa bili su nazočni aktivisti SUH-a, patronažne sestre Doma zdravlja Pula, predstavnik Centra za socijalnu skrb i Gradskog poglavarstva, kao i predstavnik gradskog Crvenog križa. Svi su učesnici sastanka razumjeli poruke predavača i obećali Sindikatu umirovljenika svaku

suradnju i pomoć, shvaćajući da će realizacija programa zahtijevati puno napora.

Na sastanku je osnovana radna grupa od predstavnika svih prisutnih tijela i institucija. Grupa se sastala 27. siječnja i utvrdila konkretne zadatke za Predsjedništvo podružnice, ogranke SUH-a i pojedince. Prvi je zadatak bio putem petnaest ograna upoznati članstvo sindikata i druge umirovljenike sa sadržajem i intencijom programa i izborom kandidata za volontere i kriterijima za njihov odabir. Posebno se željelo preporučiti izbor naših nemoćnih članova kojima bi se onda pružila pomoć. Interesantno da su se ogranci slabo angažirali na tom problemu, što je bio dokaz nedovoljnog razumijevanja suštine stvari. Posebno se apostrofira potreba animiranja javnosti. Radna grupa predložila je da se promotivni i organizacijski poslovi obave do kraja ožujka.

Aktivnosti na animiranju javnosti i pripremi uvjeta za početak tečaja: Nezaobilazan put propagiranja i tumačenja naših programa su javni mediji. Zahvaljujući razumijevanju urednika Radio Pule, predstavnik SUH-a je čak u četiri navrata govorio o toj problematici na radiju. Emitirana je i mala reportaža s mogućim budućim korisnikom volonterske pomoći. Kad je tečaj već počeo, snimljen je razgovor s polaznicama i emitiran u terminu za umirovljenike. Isto tako su i novine u više navrata registrirale naše aktivnosti. To je nemjerljiva korist, ne samo za ovu akciju, nego još više za propagiranje volontersva kao poželjnog i potrebnog ponašanja u novim životnim okolnostima, kad se ljudi moraju osloniti na vlastite snage, prakticirajući dobrobit i zalaganje za članove društva koji su u nevolji. Bili smo pomalo iznenađeni brojem prijavljenih, jer je jednog trenutka

krajem travnja, nakon gotovo tromjesečne promotivne akcije, na spisku bilo 19 kandidata. Kako program dodatne njege i pomoći predviđa održavanje tečaja za buduće volontere u trajanju od 40 nastavnih sati, dogovorili smo s Domom zdravlja Pula angažiranje njegovih patronažnih sestara.

Prema uputama o provođenju programa one sudjeluju u njegovoj realizaciji kao predavači teoretskog i praktičnog dijela obuke u trajanju od 30 sati. Patronažne sestre imaju isto tako ovlasti u izboru budućih štíćenika. U samoj organizaciji i dinamici odvijanja volonterskog rada savjetodavni su i nadzorni organ. Dio programa (5 sati) predaje liječnik, a isto toliko psiholog. Odvijanje i završetak tečaja: S patronažnim sestrama koje će biti i voditelji tečaja, dogovoren je, razumijevanjem uprave, prostor za rad tečaja u Domu zdravlja, dok smo za praktičan dio nastave dobili na privremenu uporabu kabinet Medicinske škole. U prostorijama SUH-a održan je sastanak s prijavljenim volonterkama. Od 21 prijavljene dogovoru se odazvalo 15 kandidatkinja. Početak nastave dogovoren je za 6. svibnja. Radi se tri puta tjedno po tri školska sata. Nastava je započela prema dogovoru, ali samo s 13 polaznica. Naše naknadne molbe kod prijavljenih nisu urodile plodom. Šest kandidatkinja, koje nisu ni bile na dogovoru, izgovorilo se bolešću, problemima u obitelji, selidbom, pa će se uključiti na drugi tečaj itd. Nakon nekoliko dana nastave smanjio se i postojeći broj na 10 polaznica. Ozbiljno smo se brinuli za nastavak tečaja.

No, broj se konačno ustalio i tečaj je uspješno završen 5. lipnja. Održani su i završni ispiti. Opet smo pozvali medije, koji su to popratili i još nas jednom podržali. Na završetku, najvrjednije je bilo raspoloženje polaznica, njihova pozitivna ocjena onoga što su naučile, zadovoljstvo predavačima. Tečaj je zbližio polaznice i donio nova prijateljstva. To su svakako pozitivni učinci koji će djelovati na njihovo sutrašnje uključivanje u rad sa štíćenicima.

Neposredne pripreme za rad sa štíćenicima: Na kraju tečaja polaznice su ispunile upitnik za volontere kojeg smo za tu svrhu posudili od Volonterskog centra Pula i malo modificirali za naše potrebe. Htjeli smo saznati stavove u odnosu na njihov angažman kao volontera. U isto vrijeme, dobili smo informaciju o mogućnosti provedbe njihova vremena u radu sa štíćenicima. To je poslužilo kao temelj za organiziranje neposredne prakse. Većina volonterki se odlučila za rad s jednim

do dva štićenika u tjednom trajanju od 6 do 12 sati, raspoređeno po danima.

Izbor štićenika je svakako važno i osjetljivo pitanje. Potrebu za pružanjem takve pomoći iskazuje više stotina starijih građana samo u Puli. Kako bismo pružili pomoć s ovim skromnim brojem volonterki (devet) najpotrebitijima, zatražili smo popis potencijalnih korisnika od patronažne službe Grada, Centra za socijalnu skrb, te kućne njege koja se u Puli zove »Zlatne ruke«, i od naših ogranka sindikata umirovljenika. Kako bi naši kriteriji odabira bili jedinstveni, upotrijebili smo odgovarajući upitnik. Treba utvrditi vrste usluga koje će se činiti i dogovoriti vrijeme posjeta, način njihova evidentiranja i savjetodavnu komunikaciju s nadležnom patronažnom sestrom. I štićenici moraju zadovoljavati neke uvjete kako bi bili sposobni surađivati s njegovateljicom, razumjeti poruke koje im se daju i po njima postupati. Najčešće su to intervencije u vezi sa zdravljem štićenika, ishranom, higijenom, nabavom namirnica, lijekova, rješavanja

pošte, kontakta s bankom, plaćanja režija, problemi mirovine, funkcioniranje aparata u domaćinstvu, odlazak na preglede, a nekad i samo savjetodavni razgovor. Financiranje projekta: Upravni organi Županije i Grada dali su apsolutnu podršku provedbi programa, te smo dobili uvjerenja da će uvijek financijski pratiti takve pothvate. Istina je pak, da sredstva koja smo dobili ne dozvoljavaju posebnu rastrošnost. Bez obzira na to, novac sigurno neće biti razlog ako sve ne bude funkcioniralo kako bismo svi željeli. Zaključna zapažanja: Pokušali smo opisati put od animiranja subjekata koji će sudjelovati u grupi, od pokretača akcije do lokalne zajednice, koja nam je pružila podršku. Organizacijska jezgra je bilo predsjedništvo podružnice sindikata umirovljenika. No, ono što želimo naglasiti, jest da bez rada u našim ograncima na terenu ne bi bilo moguće skupiti kandidate iz članstva. Dobri suradnici i dobra ekipa su neophodni kako bi se neki posao doveo do kraja. Kontakti s prijavljenim kandidatima,

približavanje tematike, iskreno dijeljenje brige zajedno s njima kako će volontiranje funkcionirati u praksi, pridonijelo je koheziji grupe koja se održala nakon krize, kad smo se pobožali da će akcija propasti. Dobra nastava i razuman odnos s polaznicama konsolidirali su grupu. Na kraju tečaja to je bila interesno i emotivno povezana zajednica. Velik je i trajan zadatak društvene zajednice propagirati volonterstvo, ističući njegovu humanu osnovu i vrijednost osobe koja je to spremna činiti. Učinjen je tek jedan mali posao, ali ako će uslijediti novi tečajevi koji će dati nove volontere koji će pružiti pomoć sve većem broju starijih i nemoćnih ljudi, onda bi to moglo biti značajno. Ovaj je tečaj zapravo poslužio kao pilot-projekt koji nam je ukazao na probleme, a nadajmo se i na putove njihova više ili manje uspješna rješavanja. Ulaganje u prve volontere i njihov rad, ulaganje je u nove tečajeve i nove volontere u Puli i drugdje. Više volontera – više zbrinutih štićenika!

Mario Radić, Pula

Udruga prijatelja starijih Senior

Udruga prijatelja starijih SENIOR upisana je u Registar udruga Republike Hrvatske pod brojem 18-001331, 7. srpnja 2004. godine, a nastala je iz potrebe povezivanja civilnog sektora i ustanova koje se skrbe o starijim osobama, kako bi se razvile djelatnosti koje ustanove nisu u mogućnosti same organizirati. Rezultat je to prethodne višegodišnje suradnje s Domom za starije i nemoćne osobe »Alfredo Štiglić« iz Pule.

U SENIOR se dobrovoljno učlanjuju osobe koje su stručne za vođenje pojedinih aktivnosti i žele to trajno ili duže vremena raditi.

Za sada rade samo Likovne radionice za keramiku i crtanje koje su organizirane u suradnji s Domom za starije i nemoćne osobe »Alfredo Štiglić« (s kojim je sklopljen Ugovor o međusobnoj suradnji u djelatnosti izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama) i Gerontološkim centrom spomenutog Doma, a vode ih likovne umjetnice Jadranka Ostić i Marina Orlić.

Rad SENIOR-a podupiru Istarska županija i Grad Pula, pa stoga starije osobe ne plaćaju tečajevе u radionicama.

Likovne radionice za keramiku i crtanje temelje svoj rad na likovnom obrazovanju koje je prilagođeno potrebama starijih osoba i na tome ćemo ustrajati. Smatramo da je neodgovorno trošiti materijal i vrijeme za kič-produte koji se pod vodstvom volontera, samoprozvanih umjetnika, izrađuju po ustanovama. Takvim se odnosom umne i fizičke sposobnosti starijih osoba isključuju, a to je, u najmanju ruku, uvredljivo. Starije

osobe koje se žele likovno izražavati imaju pravo na osnovno likovno obrazovanje kako bi u radu bili uspješniji, a time i zadovoljniji. »Samo-da-mi-prođe-vrijeme« susreti (ne radionice!) s volonterima neka budu, na primjer, čitanja dnevnog ili periodičnog tiska ili knjiga koje predlože same starije osobe.

Radionicu za keramiku u Domu za starije i nemoćne osobe »Alfredo Štiglić« od 2000. godine vodi Jadranka Ostić. Od samog početka ta radionica surađuje s pedagoškom službom Arheološkog muzeja Istre iz Pule tako da kroz predavanja i »terenski rad« (posjeti muzeju, šetnje gradom), upoznaje kulturnu baštinu grada, za sada arhitekturu, reljef i skulpturu. Radovi koji su potom nastali prezentirani su na izložbama u Arheološkom muzeju Istre u Puli i u Turističkoj zajednici Grada Pule, a od nekih su nastali gradski suvenirni koji se mogu pronaći u Info-punktu Turističke zajednice na Forumu u Puli. Godinu 2005. posvetili smo različitim načinima modeliranja prozora, a rezultat smo pokazali izložbom »Prozori« u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Puli.

Radionica za keramiku i crtanje Udruge prijatelja starijih SENIOR, koja radi u suradnji s Gerontološkim centrom Doma »Alfredo Štiglić«, započela je s radom u svibnju 2005. godine, a vodi je Marina Orlić. Ta radionica okuplja starije građane, umirovljenike koji nisu smješteni u ustanovu i također se temelji na likovnom obrazovanju. Kombinirajući crtanje i modeliranje pruža temeljno likovno obrazovanje osobama treće životne dobi koje se, uglavnom, prvi put susreću s likovnim pojmovima i tehnikama.

Na temelju iskustava i povratnih informacija polaznika Likovnih radionica za keramiku i crtanje došli smo do zaključka da organiziranje raznih kreativnih i drugih radionica nije dovoljno za poboljšanje kvalitete života starijih. Uočili smo da je prijeko potrebno organizirati predavanja i radionice koje će budućе umirovljenike pripremiti za mirovinu. To je naš sljedeći projekt. Potom ćemo organizirati radionice za koje starije osobe pokažu interes.

Jadranka Ostić

